

Zprávy z České

80 let od konce druhé světové války

V letošním roce si připomínáme hned několik kulatých výročí, týkajících se naší obce. Jedno z nich, 80 let od osvobození obce a konce druhé světové války, právě v těchto dnech. Probouzející se jarní příroda jakoby v památném roce 1945 umocňovala nadšení a chuť do života po přečkaných válečných útrapách. Rozkvetlé šeříky na uvítanou osvoboditelům se staly symbolem pro další oslavy. Už si jen těžko dokážeme představit, jakou úlevu lidé cítili, kolik strachu provázelo období protektorátu.

Drama skrývání parašutistů, tolik známé z atentátu na Heydricha, se v jiné verzi odehrávalo i v naší těsné blízkosti, v Řečkovicích. Kvůli pomoci dvěma mužům z výsadku Silver B, snažícím se po souhře nešťastných událostí o holé přežití, bylo německými nacisty povražděno devatenáct lidí. Podle některých z nich jsou dnes pojmenovány řečkovické ulice: Cupáková, Bohatcova, Gromešova... Podobný osud málem postihl rodinu pana Veselského, žijícího dnes v České, který ale vyrůstal v domě řečkovické restaurace Na Špici. Jeho tatínek, tamní hostinský, byl přítelem stavitele Cupáka a odmítl jeho prosbu o ubytování parašutistů jen díky tomu, že rodina už byla z jiného důvodu sledována gestapem. Koho by napínavý příběh parašutistů Zemka a Škachy zajímal podrobněji, nalezne ho v knize *Silver B neopovídá* autora Jana Břečky.

Zdemolovaný hostinec Na Špici

Krutost procházející fronty většina obyvatel České pocítila jen na krátký čas, několik dní, a bylo po všem. Tíhu bojů nesli na bedrech jiní – frontoví vojáci. Kdo z domácích neopouštěl úkryt, měl velkou šanci ve zdraví přežít. Řečkovice, zvláště v oblasti na Špici, byly postiženy mnohem víc. Hostinec rodičů pana Veselského byl výbuchem a nájezdem tanku úplně zdemolován. Naštěstí rodina stihla včas uprchnout do Ořešína. Němci sever Brna rozhodně nehodlali vydat a tvrdě se bránili. Nakonec ani Ořešín neunikl tuhým bojům, když řečkovickou hlavní silnici na Českou a dál na sever a severozápad zablokovali zničením mostku u Kočvarova mlýna (dnes ul. Černohorská 97/2).

Moderní elektrický mlýn tu stál teprve od r. 1939. Za války mlel obilí pro široké okolí. Mlynář Kočvara byl prý velice slušný a poctivý člověk, na vlastní riziko vesničanům přilepšoval. Mohutný výbuch ale mlýn prakticky smetl ze zemského povrchu. Němci pod blízký mostek navozili tuny výbušnin z nedalekého muničního skladu. Po ohlušující ráně zůstal na místě exploze 30 m široký a 15 m hluboký kráter. I když byl po válce mlýn znovu postaven synem již zesnulého mlynáře, nakonec svému účelu už nikdy nesloužil. V předtuše znárodnování jej mladý mlynář raději proměnil na byty.

Ve stejný den (2. května 1945), kdy Němci vyhodili do vzduchu mostek u Kočvarova mlýna, vydali příkaz k evakuaci Ořešína. Bylo jasné, že fronta se bude posunovat náhradní trasou. Do 17. hodiny museli všichni opustit svoje domy. Lidé prosili, aby

směli zůstat ukrytí ve sklepích, ale nebylo jim to nic platné. Němci prý měli obavy, že by se mezi nimi mohli skrývat partyzáni, vesnici proto vylidnili.

Pan Veselský vzpomíná: *Všichni museli odejít, mě a mého bratrance vezli v noci na trakaři do Lelekovic, že půjdeme k naší rodině (dědeček pocházel z Lelekovic). Bylo hrozné počasí, sníh, déšť, rodiče na nás navlékli, co mohli, ale bylo nám stále zima... Někde u křižovatky na Jehnice a Vranov to vypuklo. Tam nás také zastavil německý voják a ptá se: proč ty děcka tak řvou? Když mu naši vysvětlili situaci, poodešel do auta, vytáhl tabulku čokolády, přinesl nám ji a rozbřečel se...*

Musel to být neskutečný chaos, zmatení lidé prchali, aniž by tušili, kde je čeká větší nebezpečí. Trpěli lidé, ale také zvěř. Mnoho hospodářů nedokázalo přenést přes srdce, že jejich dobytek řve doma hladem, vraceli se do vylidněných vesnic a nejednou to zaplatili životem. V Jehnicích se k bučení ze stájí přidával i strašlivý řev vyděšených šelem a exotických zvířat z pivovaru. V kolnách se tam totiž ukrýval zvěřinec cirkusu Henry, který se sem uchýlil z centra Brna (po znárodnění cirkus Humberto). Právě 2. května vydal německý velitel povolení k přesunu alespoň některých velkých zvířat dál mimo frontu. Na cestu do Lelekovic se tehdy vydali dva sloni. Cestou narazili na skupinu mladých německých vojáků, kteří začali v panice střílet a utíkat... Asi to pro ně musel být doslova apokalyptický výjev; obloha temná, v květnu se sype sníh, snad měli pocit, že zmrtvýchvstalý Hanibal znovu táhne přes Alpy se svými válečnými slony.

Z Řečkovic se v této souvislosti dochovalo jedno kuriózní svědectví. Protože je to i doklad autentického nářečí, které se od našeho lišilo asi jen nepatrně, dovolím si ho pro zajímavost přidat:

Jak měl ho nás v Řečkovicách buvol namále

Co vám mám říkat? V tém protektorátě, ten příděl na lístke, to nebelo k životu, ani k smrti, to bel hrozné hlad. A tu došle naši klocí s tím, že za kostelem se objevil velikánské bék, ha co je hlavní, že je bez majitele. Po nich se přešlo podívat na béka pár občanů a tito řekle, že to bode dobrá pomoc do kocheně. Hale toto, co hoviděle, to nebel jen tak vobyčćené bék, bel to krásné velké buvol s hrbolem na zádech. Jeho vohromný tělo, krvó podlitý voči nenasvěčovale, že be se dal buvol jen tak chytnot. Pozorovali jé proto z hochtivé vzdálenosti. Hale já sem zcestoval kos světa a vim, že v Italii chovajó teto zviřata, vijó, že je buvol mírný, na stravo skromný zviře. Přenesl sem mo votýpko sena ha tři kýble vode, abe neměl žizeň, a klidně sem jé vedl.

Uznávaný usnesení všeckách belo: „Zavíst jé k řezníkovi, zabet, roztálovat a rozdělit.“ Hale řezník se k tomo neměl. „Takuvá velká potvora, déte mně s něm svaté pokoj!“

„Hale žádný takuvý, Franto, hokaž co homiš, zabi jé ha roztálovat ha podělit.“ – zněl hlas věčine.

V Řečkovících bel tehdá starostem sósed Kořísko, ha von bel náš Mates nad Matesy. Řekl:

„Neblázníte, chlapí, z nebe přeci buvol nespádl, jak mana za biblických časů, ha to zrovna semka, do protektoráto, kde je zaregistrovaná každá hlópá koza. Tade bel nedávno cirkus Klucké, zatelefonojte tam!“

A richtik! Principál vod Kluckých bel tu, než bes řekl švec. Řekl, že cirkus bel v Jehnicách po dobo bombardování, že se zvířata hotrhle vod stromů, kam je cirkusáci převazovale provazem, že při téch detonacích se strache hotrhle. Že je rád, že sme buvola nezabile, že je vecvičené chodit v manéži ha při stihování, že je to pro buvola hračka. Vopře se svém širokém čelem vo maringotko a jož to frčí!

Český cirkus HENRY v Brně opět v provozu

Po velikých ztrátách, které utrpěl cirkus Henry v posledních dnech války postřelením nejkrásnějších koní i jiných zvířat, vyhořením stabilní své cirkusové budovy, byla cirkusu Henry pomocí Národního výboru umožněna další jeho existence. Cirkus Henry bude pořádati svá představení **prozatím v namjnutém stanu na Panenské ulici.**

Zahájení v sobotu 16. června 1945 ve 20 hod.

Denně večer představení, jen ve středu, v sobotu a v neděli dvě: v 15.30 a ve 20 hod. Zvěřinec přístupný k prohlédnutí denně od 9 do 18 hod. — Občané, přijďte navštívit svůj cirkus Henry. Tak jako vždy, i tentokrát budete plně spokojeni s jeho uměním. Dobiášovi muzikanti zahrají vám vaše milé písničky, které jste v našem cirku tak rádi poslouchali, ještě když okovy poroby a útisku vás tížily. Přijďte!

422

Principál nám dal za buvola dva koně, co svázele munico po pulách ha to nám take hodně pomohlo. Ha na pečinko sme si ešče trocho počkale.

František Vrba, nar. 1887 v Řečkovících, převzato z knihy *U nás v Brně* od Boženy Svěrákové, 1989

Štěstí, které nakonec potkalo buvola v Řečkovících, neměla celá řada dalších zvířat cirkusu Henry — jak se dozvídáme z novinových výstřižků o jeho poválečném zprovoznění. Jen pro upřesnění: cirkus tehdy patřil bratřím Fialům, nikoli Kludským. S buvoly (ale také lvy, slony, velbloudy, osly nebo koňmi) vystupoval v manéži sám principál Fiala. Je možné, že dříve cirkus Henry odkoupil část zvěřince právě od zkrachovalých Kludských, ale patrně jde jen o záměnu — jméno Kludský bylo světovým fenoménem, vypravěči asi víc uvízlo v hlavě.

Tak i to byla temná tvář válečných let, i když s utrpením lidí ji nechceme srovnávat. Vždyť jen při osvobození Řečkovic padlo 64 rudoarmějců. U nás v lese mina usmrtila jednoho rumunského vojáka, jména občanů nešťastně zabitých při ostřelování připomíná pomník pod lipou. Místa, kde nejen němečtí nacisté zacházeli s lidmi daleko hůř než se zvířít, dodnes budí hrůzu. Čeho všeho jsou lidé schopní. Cihličky před pomníkem připomínají jména umučených židovských obětí, že v Osvětimi zahynula i jedna romská maminka se třemi malými dětmi, kterou tam nahnali právě z naší vesnice, už jsme také zdokumentovali. Čest jejich památce.

Ale následky druhé světové války nám dodnes připomínají nejen jména padlých vojáků a zabitých spoluobčanů, ještě stále můžeme nacházet pozůstatky zbraní a munice v terénu. Zvláště mladé hledače pokladů varujeme, že se může jednat o velice nebezpečnou záležitost a není radno kopat do něčeho rezavého, co vypadá zdánlivě neškodně. Neaktivnějším výzkumným týmem v současnosti se jeví divoáci, kteří plošně rozrývají zem někdy i docela do hloubky, a tak svými rypáky vyhodí na povrch i ledacos zajímavého.

Daniela Hrušková

Stabilizátor vybuchlé sovětské minometné střely ráže 120 mm, nalezený divočkou (a následně mnou při hledání hříbků) na svahu Sychrova. Střela patrně mířila na německé dělostřelecké odpaliště, které někde v těchto místech bylo.

Uzavření sokolovny

Od 9. 6. 2025 do předběžně 10. 8. 2025
je obecní sokolovna v České
z technických důvodů pro veřejnost uzavřena
– malování, oprava vstupních schodů,
broušení a nátěr podlahy
v sále atd.

SBĚR ŽELEZNÉHO ODPADU

V sobotu
21. června 2025
od 8.00 – 10.00 hod.

u Obecního úřadu Česká

ČARODĚJNICE

Obec Česká Vás zve

na pálení čarodějnic

ve středu
30. dubna 2025

Připravena je pro děti
kofola, pro dospělé pivo.

v 18.00
hřiště u Améby

Den Ponávky

Letošní výlet sdružení obcí Ponávka se uskuteční

v sobotu 3. května 2025.

Sraz bude v České na nádraží **v 9 hodin** u dřevěné sochy „Brejlení“. Odtud vyrazíme k nově upravenému Mokřadu na Tišnovce, budeme pokračovat podél Ponávky k hasičské zbrojnici v Lelekovících, kde bude připraveno drobné občerstvení.

23.05.25

NOC KOSTELŮ

Česká, kaple Panny Marie Růžencové

Program Noci kostelů 23. května 2025

18:00 - 22:00 Otevřeno, možnost návštěvy

18:00 - 22:00 Kaplička Panny Marie Růžencové v České

Naše kaplička se poprvé zúčastní Noci kostelů!

Kdo si oblíbil zvláštní atmosféru této již zavedené každoroční akce, jistě přivítá možnost využít letos poprvé otevřených dveří také naší kapličky. Zájemcům bude nabídnuta prohlídka kaple, výklad o její historii i minulosti obce Česká. Ke zhlédnutí tu budou staré dokumenty a fotografie. Rádi si popovídáme, případně se spolu pomodlíme růženec. K dispozici bude také malé občerstvení.

Srdečně zve průvodce Noci kostelů v naší kapli Petr Saul

Tělocvičná jednota Sokol Lelekovice zve děti od 5-12 let

na závody v atletice „**ČIPERNÝ LELEK**“ v sobotu **17. května 2025**

Místo konání: obecní hřiště u hasičky, ulice K Hasičce, Lelekovice

Prezence: 8.15 – 8.35 hodin

Rozcvičení: 8.15 – 8.40 hodin

Porada rozhodčích: 8.30 – 8.40 hodin

Společný nástup: 8.40 – 8.50 hodin

Zahájení závodu: 9.00 hodin

Ukončení: cca 14.30 hodin (podle počtu závodníků)

Disciplíny:

sprint – 40 m (0. a I. kat.),

50 m (II. a III. kat.),

60 m (IV. a V. kat.)

skok daleký (3 pokusy)

hod míčkem (3 pokusy)

vytrvalostní běh

přihlášky nejpozději do 15. 5. 2025

Ukulele orchestra jako Brno a přátelé
vás zvou na

HAROCKFEST 2025

31. května 2025
TJ Sokol Lelekovice

POJĎ! 18. 6. OLYMPIJSKÝ BĚH

LELEKOVICE
olympijskybeh.cz
registrace do 6. 6.

PARTNER:

sazka

ALPINE PRO

NATURA™

P&G

bombus

UPS

RAČIO

MultiSport

JOHNNY SERVICE

3D Den

Radiožurnál
Český rozhlas

neděle

**25/5
2025**

Sokolovna Česká

Den pro rodinu

15⁰⁰ **MŠ Česká**
vystoupení dětí z mateřské školy

15³⁰ **Lelkováček**
vystoupení dětského pěveckého sboru pod vedením Inky Pospíšilové

16⁰⁰ **Orchestr ZUŠ města Brna**
koncert Mladých brněnských symfoniků,
diriguje Tomáš Krejčí a Gabriela Tardonová

Program

- **Richard Wagner:** Siegfriedova idyla - symfonická báseň
- **Carl Reinecke:** Ballada
- sólo *Lucie Pivoňková*
- **Jiří Pauer:** Koncert pro marimbu a orchestr
- sólo *Anna Rákošová*
- **Petr Iljič Čajkovskij:** Symfonie č.1 "Zimní sny" výběr

Zve Obec Česká a Mikroregion Ponávka.

Obec Česká zve na

DEN DĚTÍ

7.6.2025

Areál sokolovny v České

program pro děti

15.30 - 18.00

výdej cen do 18.30

Hudba a občerstvení zajištěno

Facebook událost

LETNÍ NOC

s kapelou Gava band

7. 6. 2025 - OBEC ČESKÁ

Dvůr sokolovny od 20:00 h

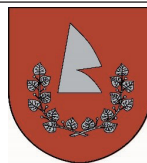
Vstupné: Dospělí: 150 Kč – Děti do 18 let: 100 Kč

www.ceska.cz

**Obec Česká a KLAS - Klub aktivních seniorů
pořádají ve středu 18. června 2025
jednodenní zájezd na
zámek Hradec nad Moravicí a zámek Raduň**

Program:

7:00 hod. odjezd od OÚ v České

10:00 – 12:00 hod. zámek Hradec nad Moravicí - komentovaná prohlídka Reprezentačních a soukromých salónů, prohlídka ve dvou skupinách. Ve 12:00 hod. odjezd do restaurace U Dhlů.

12:15 – 13:45 hod. oběd – restaurace U Dhlů v Hradci nad Moravicí. Polední menu: polévka vývar, kuřecí řízek, brambory – do 230,- Kč. Při přihlášení na zájezd, prosím, nahlásit, zda máte zájem o oběd. Oběd a pití si hradí každý sám.

14:15 – 15:30 hod. prohlídka zámku Raduň - komentovaná prohlídka ve dvou skupinách. U zámku je dále ke shlédnutí krásná oranžerie s okrasnou zahradou, vstupné 60,- Kč – dle zájmu (není v ceně zájezdu). Dále je v návštěvnickém centru (sýpka) kavárna s cukrárnou a malým občerstvením, kde se můžete před zpáteční cestou posilnit.

Odjezd od zámku Raduň dle počasí 16:30 – 17:00 hod., příjezd do České v 19:00 hod.

Přihlásit se můžete do 10. června 2025 na OÚ Česká, Česká č.p. 26 u paní Hlavničkové nebo u paní Šebrlové, Česká č.p. 124, tel. 728 407 200.

Současně s přihlášením se vybírá částka - senioři 65+ platí 400,- Kč, ostatní 500,- Kč - (v těchto částkách je zahrnuta komentovaná prohlídka zámku Hradec nad Moravicí, zámku Raduň a příspěvek na dopravu). Dopltek autobusu uhradí Obec Česká.

Jihomoravská seniorská akademie

zdarma Vzdělávací program určený lidem ve věku 50+ z Kuřimi a blízkého okolí

Vzdělávací program je zaměřen na zajímavé a užitečné informace z oblasti obrany spotřebitelů, sociálního systému, financí, zdravotní prevence apod. Přednášejícími jsou odborníci z řad policistů, záchranářů, hasičů a dalších pomáhajících profesí.

Studium se skládá z 24 lekcí v rozsahu tří výukových hodin v období září–prosinec 2025 a únor–duben 2026. Výuka bude probíhat v pondělky 9.00–11.30 hod. od 15. 9. 2025 ve Společenském a kulturním centru Kuřim, p.o. na adrese nám. Osvobození 902 v Kuřimi.

Přihlášky a detailní informace najdete zde:
icv.mendelu.cz/seniorske-vzdelavani/jsa/kurim
Kontakt: jsa.icv@mendelu.cz

Projekt byl podpořen Jihomoravským krajem.

Jihomoravská
seniorská
akademie

jihomoravský kraj

V KLASu to žije!

Z výletu do Kroměříže za kaméliemi a na výstavu skla ve sklenících

KLAS slaví masopust a vítá Velikonoce s dětmi z MŠ

Vítání občánků

Dětský karneval

Masopust

Staré pověsti z České

Už jako dítká školou povinná jsme se učivali o kněžně Libuši, kterák předvídala slávu našemu hlavnímu městu: „Město vidím veliké, jehož sláva hvězd se bude dotýkat!“ Obrazem bájně prorokyně, zvěstující nadějnou budoucnost celému národu, se nechal uchvátit ne jeden umělec. Alois Jirásek popustil uzdu fantazii ve *Starých pověstech českých*, Bedřich Smetana zas její legendu ověnil nádhernými tóny v opěře *Libuše*. S jakými vznešenými pocity dnes nasloucháme fanfárám z opery o kněžně, která snad ani neexistovala... Ale obrozenecké nadšení vdechlo „jejím věštbám“ život:

*Však nechť se stane cokoli,
to cítím v nejhlubší svých nader hloubi:
můj drahý národ český neskoná,
on pekla hrůzy šťastně překoná!*

A opera končí dvojítm provoláním slávy českému národu: *Sláva! Sláva!*

Představte si, že i se zrodem naší obce je spjat jeden bájný prorocký výjev. I tu stál na kopci (ne sice vysehradském, ale také dosti vysokém) „prorok“, který zvěstoval naší obci, co by ji mělo potkat. Pravda, nebylo to v tak temném dávnověku, jaký líčí ve svých pověstech Jirásek, ale příběh se od r. 1785 až do poloviny 20. stol. předával jen ústně, nemáme o něm žádné historické doklady, a tak jej také směle můžeme nazvat starou pověstí, z České. Vyprávěl ho náš bývalý starosta pan František Saul (*1871, dědeček kronikáře Ing. Jiřího Saula):

Vono tady bylo parcelování za císaře Jozefa. Přišlo jich semka pětadvacet a všeci ti Češi. Vod Litomyšlu a Cerkve to byli všeci. No, ale vono jich přišlo vo jednoho víc. A ten neměl plac. Tak se tam ti dvě nemohli srovnat. A ten jeden, von měl volka, a povídá tomu volkovi, když přišel na Červený vrch, jak se vracel: A ty marš dom, vystrč prdel, Sodomo a Gomoro, propadni se! No a víc o něm nevím. No jó, dyť vono je to još dávno.

Tak se na to podívejte. Jestliže jsme si před chvílí připomněli povznášející věštby ušlechtilé kněžny Libuše, tak naší obci se ve starých pověstech z České podobné cti nedostalo. Nikdo jí slávu neprovolával. Rozezlený neúspěšný kolonista, který se sem nadarmo hnal odněkud z východních Čech, jen aby zjistil, že už tu pro něho není místo, neměl pro nově vznikající Cinsendorf pochopení.

Ten výjev si můžeme i z těch několika málo zaznamenaných vět docela živě představit. Není nepravděpodobný, k ně-

František Saul (1871–1960)

František Saul s manželkou Marií, synem Františkem, snachou Klotildou a vnuky Jiřím a Františkem

jakým zmatkům při vyjednávání s novousedlíky mohlo dojít, snad i k nějakému podrazu, který kolonistu nakonec vyřadil a rozeznil. Spravedlivě rozhořčený právě zdolal táhlý a tenkrát ještě prudší Červený kopec (první za Českou na svitavské, dřív si formani museli zjednávat přípreži, aby ho s těžkými náklady vyjeli). Zastavil se a otočil, aby se naposledy zahleděl na místo nenaplněných snů, které ho tak zklamalo. A nakvašeně zvolal památná slova.

Nejprve se obrátil na svého volka: „Tak na ně pěkně vystrč prdel a marš dom!“ A směrem k naší obci: „**Sodomo, Gomoro, propadni se!**“

Tak tady to máme, to je aspoň přání do vínku nově zrozené obci. No, naštěstí se zatím nenaplnilo. Snad si zhrzený kolonista aspoň ulevil. Podle vyprávění ale asi na obec nadobro zanevřel a už se tu neukázal (alespoň vypravěč už o něm víc nevěděl).

Přitom spojení s krajany z Čech neustávalo, někteří přicházeli na uvolněná místa po těch, kteří nevydrželi, jiní jen na práci, jak tomu asi byli zvyklí ještě před založením obce. O tom se zmiňuje i další příběh starých pověstí z České, zaznamenaný naším kronikářem Antonínem Doležalem r. 1952. Pochází opět z vypravování Františka Saula:

Tady byl pánem takové lakomé člověk, patřily mu všechny pola a lóke. No a deš to nemohl se svěma lidima hodělat, tak zjednali lidi. Zdaleka, šli moc dní pěške, a dělali tady o žňách a na lókách a jetelinách. Dělalí poctivě až jedné jim jeden z Lelekovic řekl: „Chlapi, netumlujte se, nebo von něco vynande a budete sami tahat i vozy!“ Lakomé ten pán byl, ale moc velké hospodář.

Ve spisku *Kronika obce České – Zinsendorfu 1785 – 1925* od Jiřího Saula jsem našla mírně odlišnou verzi, kterou údajně z úst Františka Saula zaznamenal historik dr. Skutil (nepodařilo se mi dohledat):

To von tady byl takové velice lakomé člověk, a voni, dyž to nemohli sami udělat, tak zjednali lidi. A voni tam choděvali sít. A von mluvil ešče moc po česku. A měl taky moc lók a jetelin. A von si je ty lidi zavolal. Jinák byl moc lakomé, ale dyž přišli sekáči, tak je dycky poctil. Jó, a deš se teda trošku činili a byli hotoví, von je pozval dál. Ale jedné

jim těm sekáčům gdosí řekl: chlapci, netumlujte se, nebo von něco nande a budete muset tahat voze.

Z první verze se zdá, že příběh se odehrává ještě před založením obce a tím *lakomým člověkem* je bývalý správce lelekovského dvora, ještě před jeho rozparcelováním („patřily mo všecky pola a lóke“).

Je pravda, že v době vrcholících zemědělských prací, žní a senosečí, přicházeli na Brněnsko sekáči z jiných krajů, právě i z drsnějších a chudších východních Čech. Dost možná si právě oni, znalí zdejších poměrů, pak troufli do kolonizace. Snad jim tu možnost zde nabídl právě při těchto sezónních pracích. Těžko říct, jak jinak by se o ní v dalekých zapadlých vsích dozvěděli.

Asi také příchozí z chudších krajů lákala víc možnost hospodařit zde na pronajatém pozemku než místní, kterým se do velkých závazků moc nechtělo. Poznali, jak úrodná je tu půda, věřili, že si se splátkami poradí. Vždyť doma znali spíš jen kamenitá polička.

Podle druhé verze se zdá, že tím *lakomým člověkem* byl už jeden z kolonistů („a von mluvil ešče moc po česku“), který ovšem také rád využíval o žních a senosečích práce příchozích sekáčů. Místním to bylo nápadné: takový lakomec, jinak neochotný pořádně zaplatit, a najednou zve tyto pracanty do domu a hostí!

Za svou snaživost si tak sekáči vysloužili spíš pošklebky: Hej, hoši, jen se nepřetrhněte. Když budete do každé práce tak hrr, tak on vás nakonec zapřáhne i do vozů, místo dobytka!

Zajímavé je, že v této verzi se z náznaků zdá, jakoby lpění na původních kořenech bylo něčím už spíš negativně vnímaným. „Lakomec“ mluví ještě „moc česky“, tím se jakoby vyděluje od ostatních, kteří již splynuli. Domů si zve jen cizí (patrně krajany).

Pravdou je, že čeští obyvatelé Cinsendorfu se opravdu rychle přizpůsobovali okolí a vzdávali se dokonce i své evangelické víry, ke které se teprve před nedávnem mohli bez obav veřejně přihlásit a kterou dokázali tajně pronést přes celé období násilné rekatolizace (toleranční patent byl vydán až r.1781, čtyři roky před založením obce). Teď však kvůli sňatkům s místními nevěstami a splynutí s novým prostředím od ní odstupovali. I František Saul, horlivý katolík a ctitel Panny Marie Vranovské, pocházel

František Saul s pravnukem Jiřím

z původně evangelického rodu. O dokonalém splynutí rodu se zdejším prostředím po více než stu letech svědčí i to, že Františkovou oblíbenou písní byla „Jsem Moravan“.

I když je zjevné, že se do tradovaného vyprávění přimísily nějaké nepřesnosti a že sloužilo spíš jako humorné historky k pobavení, myslím, že staré pověsti z České v sobě skrývají mnohem víc pravdivého jádra, než ty Jiráskovy. Je to zajímavý doklad z minulosti naší obce.

Velká škoda, že nikoho nenapadlo zaznamenat více takových historek, dokud žili pamětníci starých časů. Zrovna u Saulů se prý pravidelně scházela společnost besedníků, veteránů Velké války, a o napínavé příběhy nebyla nouze.

Další starodávné vyprávění z obce, zaznamenané Antonínem Doležalem v kronice v r. 1952, už se ani pověstí nazvat nedá, jsou to autentické vzpomínky paní Hermíny Vojtové (*1889):

Bylo tady méto v Cincindorfu a vybíralo se u Drimlů, jak je Lojza v čísle 19. Tam se vybírala taková daň, dva grécary. Ale né ti co jeli na pola, to se nevybíralo za to. Jenom ti, keří jeli do města, to musel každé zaplatit. Tam bylo takový ráhno přes silnico. Měli tam takový sekničku a museli byt zhůru celó noc. A tem v té sekničce bévalo veselo. Kluci tam měli harmoniku a tam sme tancovali a zpívali.

Na otázku, kam chodila do školy, řekla:

Chodile sme málo, bylo moc práce, i děcka mosela dělat. Chodili sme hůvozem a nuzdírkó, to byla taková pěšinka mezi dvóma zahradama. S téma lelekovskéma sme se porvali a křičeli sme: „Lelekovský bódy hoříjó!“ a „Cincindorfští z hrnca pijó, žádnýho se nebojijó, Lelekovští ze žbána, bojijó se cigána.“ A jak sme to řekli, tak bylo zle. Věčinou sme to s nima vyhráli, protože sme utekli.

Takové průpovídky zná asi každá generace. Za tu mou si pamatuji takového popichování: Lelečáci na nás: Česká, na prdel si pleská! A my na oplátku: Lelekovice, posraný só velice!

Možná by stálo za to je zaznamenat, třeba se příští generace pobaví. Jako my, když se snažíme nahlédnout do minulosti. A vůbec, třeba i vy znáte nějaké historky, ať už z vyprávění nebo jste je sami zažili, vtipné nebo vážné, které bez zaznamenání nenávratně uplynou v zapomnění. Snad jsou to jen drobnosti, „to náš dědeček říkával“, ale možná právě ty budou jednou zajímat naše potomky víc, než suchá historická data o obci. Nechcete se podělit?

Daniela Hrušková

Zpravodaj obce Česká. Ev. č. MK ČR E 21297. Neprodejné! Vydává OÚ Česká nákladem 440 výtisků. Připomínky a podněty zasílejte na e-mail hruskadada@seznam.cz nebo doručte na OÚ Česká. Redakční úpravy vyhrazeny.

Uzávěrka dalšího čísla: 1. června 2025